

**KALÉDOS
NE PAGAL
PLANA**

KATE STEWART

KALĖDOS
NE PAGAL
PLANA

Iš anglų kalbos vertė
Kamilė Būdavė

Sofoklis

VILNIUS, 2026

Versta iš:
Kate Stewart,
*The Plight Before
Christmas*, London:
Macmillan, 2023.

Šį leidinį draudžiama atgaminti bet kokia forma ar būdu, viešai skelbti, taip pat padaryti viešai prieinamą kompiuterių tinklais (internete), išleisti ir versti, platinti jo originalą ar kopijas: parduoti, nuomoti, teikti panaudai ar kitaip perduoti nuosavybėn.
Draudžiama šį kūrinių, esančių bibliotekose, mokymo įstaigose, muziejuose arba archyvuose, mokslinių tyrimų ar asmeninių studijų tikslais atgaminti, viešai skelbti ar padaryti visiems prieinamą kompiuterių tinklais tam skirtuose terminaluose tų įstaigų patalpose.

Bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos integralios bibliotekų informacinės sistemos (LIBIS) portale ibiblioteka.lt

ISBN 978-609-444-646-7

THE PLIGHT BEFORE CHRISTMAS

First published 2023 by Pan Books, an imprint of Pan Macmillan, a division of Macmillan Publishers International Limited

Copyright © Kate Stewart 2021

© Kamilė Būdavė, vertimas į lietuvių kalbą, 2026

© Audrius Arlauskas, dizainas, 2026

© Leidykla „Sofoklis“, 2026

Mano šeimai, kuri neleidžia atitrūkti nuo realybės.

Labai jus myliu.

*

*

*

*

Ir... po dvidešimt penkių knygų, manau, atėjo laikas padėkoti
tiems šunsnukiams, kurie sudaužė man širdį.

Ačiū už įkvėpimą.

SKAITYDAMI KLAUSYKITĖS KNYGAI
„KALĖDOS NE PAGAL PLANĄ“
SKIRTO GROJARAŠČIO

<https://open.spotify.com/playlist/5YkFtgll0PP5kUiKoqjqZol>

Klarkas Grisvoldas buvo velniškai teisingas. Bent jau dėl tų savo kasmetinių kalėdinių isterijų. O mane per pastarąsias tris savaites lydėjo viena bėda po kitos: dar vienos skyrybos, lūžęs kojos pirštas ir paaukštinimas darbe, kurio nusipelniau, bet negavau. Tad tikrai nesu nusiteikusi nei švęsti, nei apsimesti, kad tai pačios, pačios, PAČIOS linksmiausios Kalėdos mano gyvenime.

Tačiau mama užsispyrė, kad visi susirinktume senajame senelių name atšvęsti tradicines šeimos Kalėdas. Planavau šventinę nuotaiką susigrąžinti padedama trijų išminčių – Johnie'o Walkerio, Jacko Danielso ir Jimo Beamio. Deja, net šie vyrukai pasirodė bejėgiai, kai pirmąją mūsų šventinio vakarėlio dieną ant slenksčio išvydau savo BUVUSIJI.

Matyt, Kalėdų Senelis negavo mano norų sąrašo, ir ši elfė dabar įsiutusi!

Savaitei įstrigusi su vyru, kuris prieš beveik dvidešimt metų sudaužė man širdį, nusprendžiau nepasiduoti. Juk šįkart žaidžiau savo teritorijoje.

Tik kam reikėjo tos paskutinės kiaušinių likerio taurės?

Kodėl turėjau su juo bučiuotis po amalu?

Ir kaip, po galais, atsidūriau lovoje su paties šėtono bendriniu prieš pat Kalėdas?

Galėčiau kaltinti likerį. Klastingas žydras akis. Angeliškus plaukus ir tą nepakenčiamai gundančią šypsenėlę. Bet aišku kaip dieną: dėl visko kaltas Elis. Jis vis dar puikiai žino, kaip mane išprovokuoti.

Kvailai tikėjausi, kad nostalgijos kupinos šeimos Kalėdos suminkštins mano vidinio Skrudžo širdį, tačiau šių metų šventės virto pelenais. Ir kas gi kitas, jei ne mano Praeities Kalėdų Dvasia galėjo uždegti degtuką...

Fa la la la la, velniop šį gyvenimą.

PIRMAS SKYRIUS

Vitnė

FA LA LA LA LA, VELNIOP ŠIŲ GYVENIMĄ.

– Sveikinu, Stiuartai, – iškošiu pro dantis ir baksteliu savo plastikine, varpeliu papuošta vyno taure į jo taurę.

– Nuskambėjo *labai nuoširdžiai*, – šypteli Stiuartas. Jis dirsteli į mane įtariai, bet vis tiek priduria: – Ačiū, Vitnė.

Stovėdami greta vienas kito, stebime vis labiau išsibėgėjantį išgėrusių kolegų reginį. Mintyse jau pradedu įsivaizduoti, kas ryte kulniuos namo, nunarinęs galvą iš gėdos. Lūpų kampučiai nevalingai kyla aukštyn, kai žvilgsnis sustoja ties Sofija. Regis, ji įsijautusi į pokalbį su Džonatanu. Vyruku, dėl kurio seilę varvina jau pusantrų metų nuo pat jo įsidarbinimo pradžios. Abu įsibraudę į kampą, jų kūnų kalba daugiau nei iškaltina – jo labiau nei jos. Nors ir matau, kad Sofija stengiasi išlaikyti šaltą protą, ji tiesiog švyti. Veide matyti euforija, šokas ir geismas. Šypteliu, viduje rėkte rėkiu „Pirmyn, mergyt!“, tačiau niekaip negaliu atsikratyti pykčio, kurį jaučiu šalia stovinčiam vyrui. Įniršis vis didėja, o kraujas gyslose tiesiog verda. Gurkšteliu vyno ir palaikau burnoje geras dešimt sekundžių, beviltiškai tramdydamasi, kad neperžengčiau ribos. Kartu su vyno gurkšniu nuryju ir išdidumą, o tada visas mano mandagumas išgaruoja ir pasileidžiu tiesiai į puolimą.

– Abu žinome, kad nusipelniau šios pozicijos. Dirbau viršvalandžius, pritraukiau svarbiausią klientą ir įgyvendinau sėkmingiausią šių metų reklamos kampaniją.

– Kolins, komandiniame darbe vietos egoizmui nėra, – šypteli jis, žvelgdamas į savo taurę.

– Aha, bet *padlaižių* komandoje vieta tau tikrai garantuota.

– Vitne, Stiuartai, ar viskas gerai? – link mūsų lėtai artėja bosas Ričis. Sniego baltumo plaukai, virš kelių diržo išdribęs pilvukas ir nuo šventinių linksmybių įraudę žandai – tikrų tikriausias verslo pasaulio Kalėdų Senelis. Išspaudžiu dirbtinę šypseną, tarsi Ričis nebūtų ką tik sužlugdęs mano ateities, kai paskelbė, kad naujuoju rinkodaros vyresniuoju viceprezidentu tapo Stiuartas.

– Kaip tik jį sveikinu, – ramiai atšauunu.

– Tikra tiesa, – patvirtina Stiuartas, vaidindamas šventuolį ir grakščiai pasitaisydamas akinius ant savo įrūdusios nosies. Na gerai, gal jo nosis ir nėra ruda, bet Stiuarto asmenybė mane pykina. Šiaip jis neblogas vyrukas, kai kas net pasakytų – šventasis, bet kad padlaižys, tai faktas. Nuomonės tikrai nepakeisiu. Be to, Stiuartas yra užkietėjęs golfo žaidėjas, o tai jam suteikė didžiulį pranašumą prieš mane, nes ne kas kitas, o Ričis – mėgstamiausias jo golfo partneris. Nuo pat ankstyvo pavasario abu švytėjo darbe su vienodais įdegiais ir tokiomis pat pasipūtėliškomis šypsenėlėmis. Jų ilgi „pietūs“ ir absurdiškas brolystės kūrimas, kaip toje komedijoje „Įbroliai“^{***}, vertė mane jaustis visiškai atstumtą. Kad ir kaip norėčiau tikėti, kad seksizmo darbe pasitaiko rečiau, Ričis yra puikus pavyzdys, kodėl tai vis dar egzistuoja. Karjerą jis pradėjo dar „Reklamos vilkų“^{***} laikais, o tai reiškia, kad buvau pasmerkta dar prieš gaudama šansą tapti viceprezidente.

Tai buvo klasikinis vyriško dominavimo strateginis veiksmas. Stiuartas šią poziciją gavo tik dėl jūdvių artimos bičiulystės ir Ričio švento įsitikinimo, kad šalia manęs stovintis žmogus, nešiojantis pasididžiavimą tarp kojų, yra geresnis pasirinkimas.

* *Step Brothers* (angl.). (Čia ir toliau – vert. past.)

** *Mad Men* (angl.).

Kol liejau prakaitą dirbdama viršvalandžius, kad pritraukčiau klientus ir suvaldyčiau svarbiausius projektus, Stiuartas kiekvieną vakarą lygiai šeštą valandą dingdavo, prisidengdamas tuo, kad *šeima – svarbiausia*.

Tarsi tai būtų pasiteisinimas.

Na gerai, galbūt tai, kad jis yra jaunimo pastorius ir savanoriauja kaip treneris nepasiturinčių vaikų programoje, pakankama priežastis kelias dienas per savaitę išeiti anksčiau. Tačiau kitomis dienomis jis tikrai galėjo pasilikti ir dirbti tiek, kiek aš.

Net jei jis primygtinai įrodinėdavo turįs skubėti namo pas nėsčią žmoną – psichiatrę, kurios specializacija yra padėti tarnybą baigusiems karo veteranams sugrįžti į visuomenę, tai vis tiek ne pasiteisinimas.

Eina jis velniop.

Vien tai, kad vartoji kontraceptines tabletes ir nemoku tinkamai mostelėti golfo lazdos, dar nereiškia, kad esu mažiau verta šių pareigų.

Aš tiesiog... nepriklausoma.

Man nereikia šeimos ar po darbo pasiaukojamai gelbėti pasaulio, kad būčiau pilnavertė visuomenės narė. Be savo darbo etikos, progai pasitaikius, dar ir kavos į biurą atnešu. Ir, beje, aš tikinti. Tik savaip. Tiesiog nemanau, kad sekmadieniais septintą ryto krapštytis iš lovos yra vienintelis būdas įrodyti atsidavimą Tam, kuris sėdi viršuje.

Be to, man būtina išsimiegoti, kad galėčiau dirbti tomis valandomis, kuriomis nedirba Stiuartas.

Iš visų jėgų stengdamasi išlaikyti šypseną veide ir reikiamu momentu palinksėti galva, staiga susizgrimbu galvojanti, kad už tokias mintis keliausiu tiesiai į pragarą.

Šiuo metu esu pikta ant viso pasaulio, nes pastarosios trys savaitės man buvo tikras pragaras žemėje. Labiausiai dėl ką tik nuskambėjusio pranešimo, kad ponas Tobulybė, golfo žaidėjas, tiesiog gyvas idealaus gyvenimo pavyzdys, šeimos vyras ir pavyzdingas pilietis – nušvilpė man iš panosės paaukštinimą ir

vienintelę priežastį gyventi. Ši žinia tik patvirtina, kad mano nesėkmių maratonas artimiausiu metu dar tikrai nesibaigs.

Bet kas, atsidūręs mano kailyje, jaustųsi toks pat pagiežingas ir įskaudintas. Ypač po to, kai kelias minutes teko klausytis liaupsų apie tai, kaip Stiuartas nusipelnė šios pozicijos. Tai buvo pati karčiausia vyšnaitė ant sušikto deserto, kurį ryju jau pastarąsias tris savaites.

Manyje vėl sukykla pyktis, kai nužvelgiu erdvų, tuščią kabinetą už tų dviejų vyrų, sveikinančių vienas kitą su tuo, kad šlapindamiesi sugeba pataikyti ten, kur reikia. Žvelgiu į kabinetą, dėl kurio liejau prakaitą nuo pat pirmos dienos šioje įmonėje. Metų metus stengiausi, kad būčiau pastebėta, sulaukčiau pripažinimo. Pastaruoju laiku gyvenimas man negaili smūgių, o paskutinis tvojo tiesiai į paširdžius.

Viskas prasidėjo nuo lūžusio kojos piršto lygiai prieš tris savaites. Trauma įvyko per rytinį bėgimą, kai bandžiau išvengti besimėtančių šuns išmatų. Likimo ironija, kad bandydama peršokti kojos pirštu pataikiau tiesiai į hidrantą, šviežiai paženklintą šuns šlapimu. Neabejotinai paliko tas pats šuo. Nuo tos akimirkos mano gyvenimas virto tikra katastrofa.

Lygiai po savaitės mano vaikinui Kailui plyšo prezervatyvas. Ir tai sukėlė *man* isteriją. Kodėl? Na, kaip čia pasakius, vyrukas, su kuriuo glaudtėmės tuo metu, buvo tikras saldainiukas akims, bet kartu ir pats didžiausias mulkis, su kuriuo esu susitikinėjusi. Nors mano gimda jau kone priešistorinė ir todėl tikimybė pastoti beveik nulinė, rizikuoti vis tiek nenorėjau.

Žiauru? Be jokios abejonės.

Skyrybos atrodė maždaug taip:

– *Nemanau, kad mums kažkas pavyks.*

– *Kodėl?*

– *Nes gyvename labai skirtinguose pasauliuose.*

– *Nesuprantu, Vitne. Mes abu gyvename mano bute.*

Viskas baigta.

Su Kailu žaidžiau tik todėl, nes vos panorėjusi galėjau išsisukti nuo jo neįtikėtinais lengvai. Jis tikėjo *bet koku* mano pasiteisinimu.

Vienu metu tai tapo lyg žaidimu. Vis norėjau patikrinti, kokių nesąmonių galiu sugalvoti ir likti nedemaskuota. Be to, turėjau labai rimtą priežastį pasilikti su Kailu. Mano kukliais skaičiavimais, jis turėjo dvidešimties centimetrų įrankį, kuriuo velniškai gerai mokėjo naudotis. Tad mano sprendimas būti kartu su juo tiek laiko, dar kartą primenu – dvidešimt centimetrų, manau, buvo visiškai pateisinamas.

Didžiuojusi esanti išradinga ir viskuo pasirūpinanti moteris, bet tikrai neketinau atsisakyti tokio malonumo vien dėl to, kad mudu visiškai nesugebėjome susikalbėti. Būdama su juo, nereikalavau romantikos ar rimtų pokalbių. Po dvylikos valandų darbo man tiesiog reikėjo kur nors nuleisti garą. Ir geriausia dalis, kad Kailas *visada* buvo geros nuotaikos. Gera jo nuotaika reiškė, kad bet kurią naktį, kai tik panorėdavau, visada galėjau gauti tai, ko noriu. Tas vaikiną buvo mano žaisliukas. Kai plyšo prezervatyvas ir mane sukaustė siaubas, kad galbūt ką tik pradėjau gyvybę su dar bukesniu žmogumi nei Džo iš serialo „Draugai“, privalėjau viską nutraukti.

Jau geriau gyvensiu grauždamasi, kad pasinaudojau juo kaip daiktu ir tiesiog išmečiau iš savo gyvenimo, nei su galimybe pastoti nuo vaikščiojančio vibratoriaus. Tiesa, kai kuriomis naktimis toji graužatis laimi. Stengdamasi nekreipti dėmesio į Ričio ir Stiuarto meilės sceną, sušnibždu maldele, kad Kailas susirastų ką nors, kas jo vertas. Nebuvau nusipelniusi nė sekundės jo atsidavimo. Gal jis ir nebuvo aukšto intelekto pavyzdys, bet bent jau šiltas, rūpestingas ir visada šalia. Ir tai yra daugiausia, ką man apskritai pavyko gauti iš santykių *per metų metus*.

Kita nelaimė nutiko tuoj pat po skyrybų. Vidury kelio sugedo mano automobilis, o vienintelis mechanikas, kurio numerį turėjau, buvo ne kas kitas, o tas pats dvidešimties centimetrų Kailas. Ir čia kalbama apie automobilį, kurio planavau atsikratyti tą pačią sekundę, kai tik gausiu didesnę atlyginimą, oficialiai tapusi viceprezidente.

* *Friends* (angl.).

Visiškai palūžusi, dar kartą pažvelgiu į kabinetą ir mintyse ap-raudu savo dabar jau beverčius planus perdažyti šias sienas. Tuo pat metu prieina mano asistentė Zoja, o Stiuartas su Ričiu vis traukiasi link vakarėlio šurmilio, *tolyn* nuo manęs.

Zoja seka akimis mano žvilgsnį ir mato, kaip Ričis uždeda ranką Stiuartui ant peties. Nurijusi dar vieną gurkšnį vyno, pajuntu užstrigusį gumulą gerklėje.

– Iš tavęs pavogė ši darbą. Visi žino, kad buvai jo nusipelniusi. Net jei Stiuartas ir yra mieliausias žmogus šioje žemėje.

Atsisuku į Zoją. Praktikantę, kurią pasisamdžiau iškart, kai baigė studijas. Iš jos veido matyti, kad nuoširdžiai dėl manęs išgyvena, ir tai mane bent kiek guodžia. Nuo dviejų taurių pigaus vyno mano pečiai po truputį atsipalaiduoja. Sakau pigus, nes mažumėlę ironiška, kai viršininko vardas Ričis*, o jis didžiausias mano pažįstamas šykštuolis. Atsisuku į Zoją ir pasidalinu savo nusivylimu.

– Ar kada pagalvoji: „O kokia gyvenimo prasmė?“ Kai galiausiai gauni tai, ko nori, beregint prisireikia dar daugiau. Plėšaisi, sunkiai dirbi *visą gyvenimą*, sieki tikslo, o kai jį pasieki... Kas toliau? Galbūt supranti, kad tai nebuvo verta pastangų. Šiaip ar taip, viskas gyvenime vyksta pagal tą patį scenarijų. Sutinki idealų vaikiną, jūs sutverti vienas kitam, bet kai jis tave pabučiuoja, paaiškėja, kad jam dvokia iš burnos. Arba galiausiai nusiperki ir apsiauni tuos batus, kurių taip troškai ir taupei mėnesių mėnesius, o tada pamatai, kad tai patys nepatogiausi aukštakulniai, kokius esi turėjusi. Ir dėl ko? Juk niekam nerūpi, kokius batus esi apsiavusi. Geriau jau pasaugoti stuburą ir nusipirkti lygiapadžius ir vibratorių. Juk anksčiau ar vėliau mums lieka tik kredito kortelės sąskaita už neįperkamus, net nepatogius batus ir neišvengiama širdgėla. Nesvarbu, ką darytume ar ko *norėtume*, vis tiek liksime nusivylusios. O tada jau pasensti, susiraukšlėji ir, na, pati žinai, – perbraukiu nykščiu sau per gerklę.

* *Rich* (angl.) – turtingas.